

Závěr

Na změny národnostní struktury mezi sčítáními 1991 a 2001, tj. změny váhy jednotlivých národností a národnostních menšin ve struktuře české společnosti, měly - kromě základních demografických faktorů - vliv zejména:

- změna deklarace národnosti značné části občanů, kteří se v roce 1991 přihlásili k moravské, příp. slezské národnosti a v roce 2001 tuto svoji volbu nepotvrdili
- zahrnutí cizinců s dlouhodobým pobytem do počtu obyvatel; k 1. 3. 2001 jich pobývalo na území naší republiky zhruba 70 tisíc. Téměř polovina z tohoto počtu připadla na tři národnosti - slovenskou, ukrajinskou a vietnamskou. Skupina osob s dlouhodobým pobytem má specifické charakteristiky, které jsou dány důvodem pobytu těchto osob na území České republiky - většinou se jedná o osoby s povolením k zaměstnání nebo osoby, které provozují pracovní činnost na základě živnostenského oprávnění a registrace v obchodním rejstříku. Ve skupině osob s dlouhodobým pobytem převažují muži nad ženami a většinou jsou to osoby v produktivním věku.

I když dominantní postavení národností české, moravské a slezské zůstalo zachováno, je patrný trend snižování podílů tradičních národnostních menšin (slovenská, polská, německá, maďarská) a zvyšování podílů jiných národností (za posledních 10 let zejména národnosti vietnamské, ukrajinské a ruské).

Rozmístění jednotlivých národnostních skupin z pohledu území a velikostní skupiny obce reflektuje u tradičních národnostních menšin (polská, německá) charakter osídlení, resp. lokalizaci - koncentraci těchto menšin na konkrétní území České republiky. Nejvyšší zastoupení osob s polskou národností bylo tradičně v severomoravských okresech, nejvyšší podíly osob s německou národností v západočeských pohraničních okresech. Národnosti, ve kterých je významnější zastoupení cizinců s dlouhodobým pobytem (vietnamská, ukrajinská, ruská), jsou čteněji zastoupeny ve větších městech, resp. v aglomeracích, kde jsou soustředěny pracovní příležitosti.

Ve věkové struktuře obyvatel většiny národnostních skupin posilují vyšší věkové skupiny a podíl dětské složky se snižuje. Odlišné tendence vývoje mají národnosti s vyšším podílem dlouhodobě pobývajících cizinců (ruská, ukrajinská, vietnamská). Nejprůzračnější věkovou strukturu mají národnosti romská a vietnamská.

Nejvyšší podíl věřících byl tradičně zaznamenán u národnosti polské (více než tři čtvrtiny osob). Mírně nadpoloviční podíly byly u národností slovenské, německé, romské, maďarské a ukrajinské. Kromě historicky daných souvislostí a vlivu územního rozmístění působila na úroveň religiozity obyvatel jednotlivých národností i jejich věková struktura.

Vzdělanostní struktura se zlepšila u všech národnostních skupin. Nejméně příznivou vzdělanostní strukturu má národnostní menšina romská (pouze 6,5 % osob s touto národností má úplné střední, vyšší nebo vysokoškolské vzdělání) a národnost německá a maďarská (důvodem je nepříznivá věková struktura). Naopak významně nadprůměrné hodnoty byly zjištěny u národností ruské a ukrajinské (vliv osob s dlouhodobým pobytem).

Nejvyšší míru ekonomické aktivity měly národnosti vietnamská a ukrajinská, tj. národnosti s příznivou věkovou strukturou a vysokým podílem osob s dlouhodobým pobytem. Minimální hodnotu měla národnost romská, druhou nejnižší hodnotu měla národnost německá. Míra nezaměstnanosti byla extrémně vysoká u národnosti romské (z každého 100 osob ekonomicky aktivních bylo 57 nezaměstnaných) a téměř dvojnásobná proti celostátnímu průměru byla u národnosti maďarské. Naopak minimální hodnotu - necelá 2 % - měla národnost vietnamská.

Národnostně smíšená manželství tvořila zhruba 10 % z počtu úplných rodin. Nejčetnější variantou národnostně smíšeného manželství zůstaly rodiny česko-slovenské.

Přistoupením České republiky k Evropské unii se údaje o změnách národnostního složení obyvatelstva stanou významným informačním výstupem ze sčítání lidu. Migrace obyvatel - ať už z důvodů pracovních, studijních či jiných bude kvantitativně významnější a bude mít vliv i na další oblasti společnosti a ekonomiky České republiky. Údaje o národnosti obyvatel budou pak jedním z informačních zdrojů, které pomohou uvedené jevy analyzovat.